

KÁRPÁTI LAPOK

A turistaság, a honismeret és a természetvédelem terjesztésére
Kiadja a Magyarországi Kárpát Egyesület

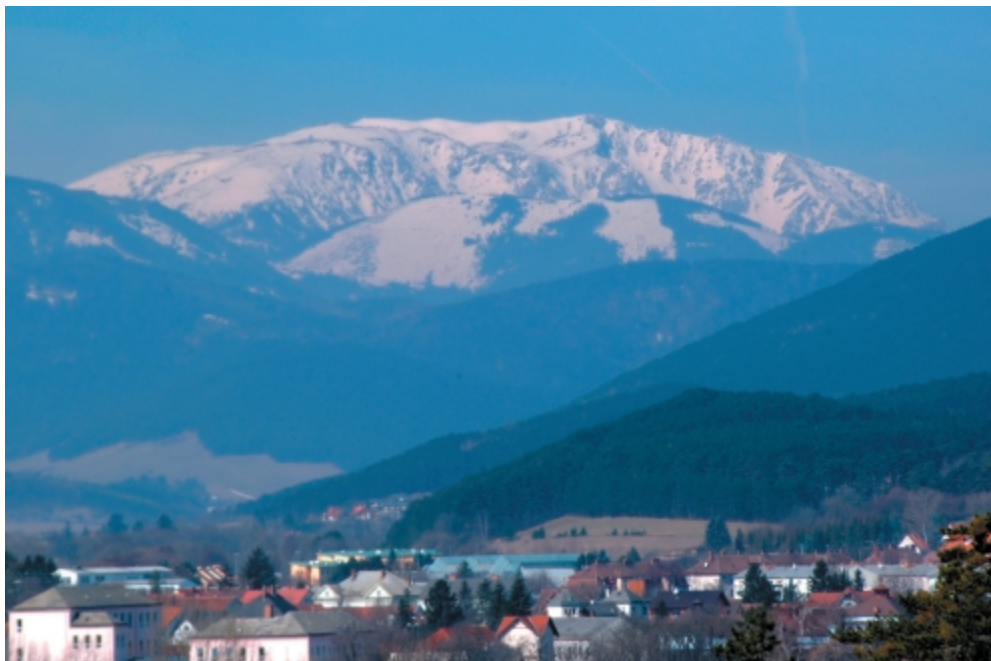
Szerkesztő: Nagy Péter, peter.nagi@t-online.hu

Internet: <http://www.karpategyesulet.hu>

Postacím: 1244 Budapest, Pf.: 800.

A Keleti-Alpokban

Március végéhez közeledve, igencsak a kellemes, meleg tavasz után vágyakoztam. Amikor Orbán Imre megkeresett és kérdezte, lenne-e kedvem a Keleti Alpokban egy hótaposó túrához. Tavaszvárás ide vagy oda, azonnal igent mondtam. Annál is inkább, hiszen már egy éve készültünk arra felé, de ez idáig sehogyan sem tudtuk az időpontokat összeegyeztetni. (2. old)

Schneeberg felé vezető úton

Törökország 2004 ősz

A Kárpátosok számára a *turizmus célja* nem csak a hegyekben való izzasztó mászkálást jelenti, hanem az, az ismeretszerzés forrása, más népek, kultúrák megismerése is egyben. Éppen ezért lehet érdekes egyik tagtársunk törökországi elbeszélése, ami ismeretanyagát tekintve eltér a szokványos élménybeszámolóktól. (8. old.)

Hótaposás vicsorítva

Most már csak egy dolog hiányzott, a hótaposó eszköz. Film élményeim alapján el tudtam képzelni, mit kell a bakancsra húzni, de közelről még nem volt ahhoz szerencsém. Éppen ezért különösen izgatott a dolog és utánanéztem az interneten, beleolvastam néhány fórumba is. Mindenki elragadtatással dicsérte e segédeszköz jótékony hatását. Sőt egy szakember tanácsát is kikértem ez ügyben. Az eligazítás után, feltöltődve a sok hasznosnak vélt információval, elsiettem egy sportáruházba. Hosszas nézelődés után kiválasztottam a legalkalmasabbnak látszó hótaposót. Amikor észrevettem, hogy francia gyártmány. A Trianoni békediktátumra emlékezve, nem szokásom francia érdekeltségű termékek vásárlása. Mivel nem volt időm máshová menni, elveim szigorú megtartása mellett ez egyszer kivételt tettem és a pénztárhoz siettem. Mint utólag kiderült, inkább elvű maradtam volna ...

No, de kezdjük az elején.

A Schneeberg varázslatos világa

Március 24-én, pénteken reggel 6 órakor, Szűcs Gábor mindenre elszánt túratársammal együtt indultunk Budapestről. Orbán Imrével Csornán, a megbeszélt háromnegyed nyolckor, szinte perc-re pontosan találkoztunk. Ettől kezdve Imre mutatta az utat. Magyarországot Sopronnál hagytuk magunk mögött és kicsiny falvakon keresztül hajtvva kb. tíz óra körül már Kaiserbrunn riddeg parkolóját nézegettük. Rövid pihenő után tovább mentünk Weichtal házhoz, a kanyon kaland kiinduló pontjához. Itt sem időztünk sokat, mindjárt nekilódult háromtagú csapatunk a hegynek. Az időjárás igen csak kedvünkre való volt. Szikrázó napsütés a télben, amely kiváló fényeket biztosított a fotósainknak. Ki is használtuk e lehetőséget alaposan. Különösen vonzotta tekintetünket a jégvilág, hosszasan elidőztünk egy-egy látványosabb jégképződmény fotografálásakor. A Weichtal haus – Weichtalkalm közöti szakaszon láncokkal, létrákkal segítik az arra túrázót,

Jeges falak között haladtunk

azonban a magas hó miatt nem sokat láttunk azokból. Szerencsénkre, már jártak előttünk ezen az útvonalon és rendszeren „be volt járva”. Talán emiatt, meg a fotós pihenők okán, az emelkedő és a helyenként jeges útvonal ellenére a sima bakancsos gyaloglás nem volt fárasztó.

Amikor kikerültünk a sziklahasadékból, eljött a hótaposó-csoda kipróbálásának az ideje. Gyakorlatlanságom okozta csetlés-botlás ellenére, az első megtett néhány száz métert élveztem. Majd egy kb. 45 fokos, szűz havas emelkedő következett. Úgy gondoltam, ez az, ahol valódi előnyt jelent a hótaposó. Bátran nekilódultam és alig pár lépést követően lejjebb kötöttem ki, mint ahonnan elindultam. Sebaj, gyakorolni kell és ismételtem. Szó szerint, hiszen megint visszacsúsztam, sőt még a lábam is kicsavarodott. Na ekkor már kezdett elborulni az agyam és levettem a béklyót, majd hagyományos módon felkapaszkodtam a havas emelkedőn. Így utol is értem Imrét, aki hősiiesen küzdött a hótaposójával.

Két óra körül lehetett, amikor Weichtalkamm-ba felérve megsodáztuk a hegycsúcsokat. Ebéd-szünet közben eldöntöttük, hogy majd legközelebb mászunk fel a Kienthalehütte csúcsra, hiszen arra már nem rendelkezünk elég idővel. Utunkat e ponttól kezdve, hójárónkat ismét felcsatolva,

Közös fotó a Weichtalkamm pihenőponton
(Nagy Péter, Orbán Imre, Szűcs Gábor)

A pénteki túránk „csúcsa”

rövid lapos szakasz után a Ferdinand Mayer-Wegen lefelé, a parkoló autók irányába vettük. Egy ideig oldalaztuk, majd erős lejtőn haladtunk. Néhány látványos és rögtön hozzáteszem, szerencsés kimenetelű esést követően, mindketten felhagytunk a hótaposó használatával. Hármunk közül Gábor volt a legügyesebb, hiszen esés nélkül csinálta végig a túrát. Igaz, Ő a havas meneteléshez nem használt segédeszközt.

Másnap szombaton, kicsiny, de annál lelkesebb csapatunk kiegészült. Reggel hét óra körül, a megbeszélrt parkolóba megérkezett Réthi Hunor. Vigyorogva láttam a barátunk kezében a vadonatúj hótaposót. Nem szóltam semmit, hátha Ő többet tud e téren és majd ellesem a tudományát...

Nem sokat totóztunk, rövid megbeszélés után egy autóval felmentünk a Wachthüttelkamm turistaút bejáratához. Kocsinkat hátrahagyva, azonnal megkezdtük a túrát. Az első sziklapárkányra való gyötrelmes felkapaszkodás után, vezetőnk, Orbán Imre okos döntést hozott. Hiszen a teljesen eljegesedett meredek útvonalon, megfelelő eszközök nélkül életveszélyes volt a közlekedés. Máskülönbent havat jöttünk taposni és nem jégen csúszkálni, ezért visszafordultunk.

Az un. B terv következett. Autónkkal a kb. ezer méter magasan fekvő Preiner Gscheid parkolóját vettük célba. Annak ellenére, hogy korán reggel szép volt az idő, ahogyan a túrahelyünkhöz közeledtünk, egyre bánatosabbra fordult körülöttünk a világ.

Kb. kilenc óra lehetett, amikor elkezdtek a Rax havas és meredek emelkedőjét – egyelőre normál bakancssal, taposni. Itt nem volt nehéz dolgunk, hiszen a síelők miatt simára volt gyalulva az útvonal. Könnyedén haladtunk egészen a Waxriegel has magasságáig. Majd eleredt az eső. A beöltözést és a hótaposó felvételét követően nekimentünk a Siratófalnak. Az első néhány száz méter megtétele után megértettem, miért kapta a nevét, pedig a java még azután következett. A hegyoldal olyan meredek volt, hogy lépcsőket kellett kialakítanunk a hóban, csak így tudtunk haladni. Az élményt fokozta eleinte az eső, majd

Az un. B terv. Ekkor még minden szépnek látszott (fotó: Réthi Hunor)

havas eső, feljebb pedig a hó, a ruhán belüli magas hőmérséklet, valamint a hótaposós szerencsétlenkedés. Néhány visszacsúszás és esést követően, végleg felhagytam e kolonccá váló szerkezet használatával. „Felszerszámozott” társaim sem haladtak jobban, pedig Hunor barátunk síbottal kiegészítette szerelékét. Gábor pedig a „hétmérföldes” bakancsában vígan megelőzött minket és elsőnek érkezett az 1860 méteren lévő turistaházhoz. Bőven volt ideje te-repszemlélet tartani, hiszen alaposan lemaradtunk. A ködbe vesző táj könnyen meggyőzött minket arról, elértük a végcélt. Mi, látványért rajongók nem másztunk tovább és bementünk a takaros faházba. Az egyetlen fűtött szobában már rengeteg osztrák síelős turista pihengetett, ezért mi a nyáridőben használatos, jéghideg kávéházban helyezkedtünk el. Evés-ivás következett, ahogyan ilyenkor már csak szokás. Majd jutott nekünk is hely a melegedőben, ahol hosszabb pihenőt tartottunk. Mikor az időjárás kedvezőbbre váltott, elindultunk visszafelé.

Gábor alaposan le hagyott minket, a hótaposókat (fotó: Réthi Hunor)

A siratófalon le könnyebb volt menni, mint fel, ezért viszonylag gyorsan a parkolóhoz értünk.

Amikor kitisztult az idő, volt miben gyönyörködni

Sajnos a hótaposó nehéz ter-
reviszonyokon teljességgel
használatlan. Sík vidéken,
dombos utakon jó szol-
gálatot tehet, de oldalazni, lép-
csőzni, meredek hegyre fel-
menni és lejönni ezzel szinte
lehetetlen. Kevéske előnyéhez
képest a beruházási költsége
tetemes. Tömege, térfogata
elég nagy ahhoz, hogy minden
havas túrára, különösen több-
naposra, magunkkal vigyük.
Télen – hóviszonyoktól függő-
en, céljainkra a legmegfele-
lőbbnek a túrási látszik. Hiszen
amíg mi lépésről-lépésre kí-
n-lódva haladtunk előre, addig a
sielők gyorsan elhagytak min-
ket. A lesiklás előnyéről, élmé-
nyéről pedig nem kell említést
tennem, az egyértelmű.

Átázott ruháink megszáritására nem volt lehetőség, szállásunk is bizonytalan volt, ezért a haza-
utazás mellett döntöttünk. Este 9 óra körül már Budapesten voltunk.

A hótaposó használat okozta sok esés következtében a térdem és a bokám megsérült. Már két
hét telt el a Schneeberg-Rax túra óta, de minden egyes kuplungolóskor még mindig összeszorí-
tom a fogam. A Jó Istennek hála, komolyabb bajom, ill. társaimnak bajuk nem történt. Csak
azon bosszankodom, hogy „megettem a süket marketinges dumát” és egy rakás pénzt költöt-
tem egy általam nem kedvelt ország termékére. Ezen mellékhatások ellenére a túrán jól éreztem
magam és köszönet Orbán Imrének az ötletért, a vezetésért.

Kép és szöveg: Nagy Péter, KEE

Útvonal:

Első nap, Schneeberg hegyen: Weichtal haus
– Weichtalkalm – Jakobs Quelle-Ferdinand
Mayer steig – Weichtal Haus. Menetidő: 5
óra, szint: 550 m.

Második nap, Rax hegyen: Preiner Gscheid –
Waxriegel haus – Siratófál – Karl Ludwig
hütte(1860 m) – Rax kápolna – Siratófál –
Waxriegel haus – Preiner Gscheid. Menetidő:
6 óra, szint: 800 m.

*A barátságos Karl-Ludwig házban Szűcs Gábor,
Réthi Hunor, Orbán Imre. A gulyást németül
kértük, de magyar nyelven mondták bableves
van helyette*

Téli túra a Nagy-Fátrában

Januári Alacsony-Tátra túránkon, a Kecka hegyre történő kapaszkodás pihenőiben, szemem minduntalan a Donovalytól nyugatra elhelyezkedő gerincet kutatta, a Nagy-Fátrát... Ekkor döntöttem el, hogy a következő utam oda vezet. Mályi Józsi „meginterjűvoltam”, hogy mit szólna egy kis gerinctúrához a Nagy-Fátrán, és Ő örömmre igent mondott.

Március 3-án, a pénteki csúcsforgalomban araszoltunk ki a városból. Victor Mónika, Mályi Józsi, Kovács Ádám, Juhász Gábor és jó magam. Aznap szállásunk Óhegyen (Staré Hory) volt egy panzióban. 4 ágyas szoba 5 főnek. Én feláldoztam magam az „ügy” oltárán, a padlón aludtam. Én aludtam, a többiek nem...

Mónika szerint úgy horkoltam mind egy medve, Józsi kedvesebb volt szerinte „csak” mint a körfűrész! Nem is kaptam hideg reggelit (vajás kenyér) a portástól... a szoba mégis csak 4 ágyas!

Autónkat a panzió parkolójában „felejtettük” és autóbusszal Rózsahegyre (Ruzomberok) utaztunk. Szállingózó, majd egyre erőteljesebbé váló hóesésben kaptattunk a Kálvária hegyre. A kilátás szűkös volt a köd és a felszálló pára miatt, de mi vidámak voltunk, mert végre emelkedőt érezhettünk a talpunk alatt.

A Nagy-Fátra turistatérkép természetesen mást mutatott, mint ami a valóságban volt, így felvonó helyett gyalog tettük meg a Málnás-hegyre vezető utat. Két óra alatt értünk fel, és rögtön lefoglaltuk az ürességtől kongó önkiszolgáló étterem egyik sarkát. Ettünk, amit lehetett, meg amit magunkkal hoztunk, csendesen viselkedtünk, de a bennszülött tótok belénk kötöttek... Természetesen a sarok kellett nekik, ahová mi „parkoltuk” le magunkat. Itt jegyzem meg, hogy az utóbbi időben ez volt az egyetlen inzultus, ami a Felvidéken ért.

Mónikával a sífelvonót választva, a többiek meg a saját lábukat gyötörve, értünk fel a gerincút kezdetére. Hőjelentés: régi hó: 150 cm. Friss hó: 40 cm. „Közben eső hó”: 30 cm.

Viharos szélben és hóesésben kezdtük meg a tényleges gerincút bejárását. A lankásabb helyeken térdig, egyébként lábközépig ért a hó... A sedlo pod Vtackikhoz érve találkoztunk először a gerincet jelző karókkal, és kezdtünk egyre meredekebben kapaszkodni a Vysné Siprunské sedlőba. A meredek kapaszkodók pihenőiben remek kilátás nyílt az Alacsony-Tátra gerince és a Vág völgy irányába. „Kis” kaland: lavina folyosókeresztelés, majd elvettük a karókat (...be voltak lepve hóval...).

A Vysné Siprunské sedlőban találkoztunk a piros jelzéssel, s mivel a mi zöld jelzésünket továbbra sem leltük (...de az irányt azt sejtettük...), elkezdtünk oldalazni egy nevenincs „púpot”, majd az oldalazásból „púp” mászás következett, majd meg hegymászás oktatás a Józsi részéről... a mi részünkről meg végrehajtás! Ez a „kis” kaland 2 óránkba telt. Pihenés, evés, ivás következett, majd egy befűjt sýnyomot követve, megérkeztünk a Mala Smrekovica 1485 m-es csúcsára.

A csúcs környékén, a kultur táj „megbolondította” a térképet és minket, így következett az újabb kaland... „Hogy tartsuk a helyes irányt”, majdnem lementünk a térképről! Gyönyörű környezetben, 2 méteres hóban vertünk sátrat és sajnáltattuk magunkat. Én nem tudtam aludni, mert gyakran csuklottam...

Az éjjel 40 cm friss hó esett, így lehetetlenné vált a túra további folytatása, és közös határozatunk értelmében, úgy döntöttünk elhagyjuk a hegyet. Úgy gondoltuk arra, amerre már tegnap este is jártunk...

Na, ha arra mentünk volna, még most is a Nagy-Fátrában bolyonganánk, de Józsi GPS-e megmutatta a helyes irányt. Elértük a Smrekovica menedékházat, ahol megszártítottunk, sörözgettünk, viccelődtünk, és igen csak meglepődtünk a vendéglős kedvességén. Úgy látszik erre felé a turizmusból élnek, itt a vendég az első!

Két órás ereszkedővel Podsuchá településre jutottunk, ahol, a „haza akarsz jutni, indult el ellenkező irányba” tézist betartva, először Rózsahegyre, majd Óhegyre utaztunk autóbusszal. Józsi kocsija megvolt, koronánkat elköltve irány Budapest.

A másfél nap alatt 28 km-t és 1400 méter szintet teljesítettünk, ami így nem tűnik soknak, de a 20 kg-os hátizsákot cipelve és az időjárást figyelembe véve, szép teljesítmény. Ha egy kicsivel szerencsésebbek vagyunk az időjárást illetően, akkor a gerinc 75%-át teljesíthettük volna, de így ismét maradt a hiányérzet...

Egy biztos, Én nyáron visszajövök és teljesítem a fennmaradt részt és az ősszel az Alacsony-Tátra főgerinc sem „állhat” ellen. Ami a jövőt tekintve biztató, Mónikában, Józsiiban, Ádámban és Gáborban remek túrársakra leltem!

Orbán Imre, MKE

A képanyag egy része az előző, márciusi számunk 16. oldalán található, ill. továbbiak a <http://karpategyesulet.hu> internetes magazinunkban. (A Szerk.)

A biztonság mindenek előtt

Amint a programajánlataink átnézésekor rögtön szembetűnik, hogy több, védőfelszerelést igénylő magashegy túrát tartalmaz. Ámbár mindenki a saját felelősségére sétafikál a hegyen, a közös túrákon résztvevők biztonsága rendkívül fontos. Akár tetszik, akár nem, legfőképpen a saját és a társaink életének védelme miatt, de a „kirándulás” sikere érdekében, nagyon komolyan kell venni az egyéni védőeszközök meglétét és azok használatát. A rendes munkahelyeken a védőfelszerelést biztosítják és a használatuk kötelező, a veszélyes túráinkra saját magunknak kell a megfelelő eszközöket beszerezni, alkalmazásukat megtanulni. Sőt, azokat karbantartani, szükség esetén cserélni!

A túlélésre vonatkozó praktikák egy részét és a túravezetők ajánlásait az előző, márciusi számunkban már közöltük. Most a hegyekben kiépített láncos-drótköteles utakon való közlekedést biztosító un, klettersteig szett bemutatására vállalkozott **Vámos László**.

Az egyéni turistavédelmi eszközök közül a beülő, a sisak, a bőrkesztyű nem szorul különösebb magyarázatra. De mit jelent az a német eredetű fogalom, ami a védelmünket szolgálja?

A **klettersteig szett** egyéni biztosító eszköz, a via ferrátákon való „közlekedéshez”. Részei: egy „Y” kötél, 2 db nagy nyílású karabiner és egy esésfékző lapka.

A kötél (vagy heveder) két rövidebb végére kell csomózni a karabinereket, ahol ez a két szár összeér, a csomó után jön a fékezőlapka, a hosszú szár a „fékút”. A lapkánál kell az egész szerelvényt a beülőhöz kötni, a két karabinert akasztgatja az ember a via ferráták kifeszített drótkötélére. A hosszú kötélzsár (a fékút) oldalt lifeg az emberen, vagy begyűri a beülő alá. Ezt lehet készen is kapni, kb. 15 000 Ft, a gyáriak általában hevederből vannak.

Ha kiesik a falból a szerencsétlen, a két karabiner megakad azon a szegen, amivel a drótkötelet rögzítik a sziklafalhoz. A lapkán átcsúszó kötél fékezi le az esést. Ha elég távol van egymástól két rögzítőszeg egy függőleges falon, akkor elég nagyot lehet esni.

(A képek forrása és bővebb info a témában: <http://lud.trek.tripod.com/vegyes/viaferrata.btm>)

Törökország 2004 ősz

Tavaly ősszel a Fehérvár Travel utazási irodával törökországi körutazáson vettem részt, most ennek az élményeit és tapasztalatait szeretném megosztani a Kárpáti Lapok olvasóival.

Október. 20. Budapest – Szeged – Röske – Belgrád – Nis – Pirot – Szófia útvonalon közel 800 kilométert tettünk meg. A határátkelés gyötrelmeit nem részletezném, aki járt már a Balkánon tudja, miről van szó. Aki meg nem, az meg ne menjen... Látnivaló semmi, a szerb autópályán 60-al döcögünk, és ennek nem az út állapota az oka! Sok a szerb rendőr és kevés a fizetésük... 21 óra körüli időben értünk Szófiába, Bulgária fővárosába. Szállásfoglalás, gyors alvás.

Október. 21. SzófiaPlovdiv – Edirne – Gelibolu – Canakkale útvonalon jutottuk a Márvány-tenger Ázsiai partjaihoz. A reggeli elfogyasztása után, fájo szívvel, de örömmel búcsút intettünk a bolgár fővárosnak, és a számárfogatok és Lada gépkocsik kerülgetése után 14 óra körül léptünk Törökország területére.

Ezen a napon meglátogattuk az Edirnei Selimiye-dzsámit, amit 1569-ben kezdtek építeni II. Selim rendeletére és halála után 1575-ben készült el. A dzsámi tervezője és építője Sinan volt. A Selimiye-dzsámi egy enyhén emelkedő dombra épült. Belsejében található a müezzin mahfilije, ahol a müezzin áll, amikor az imám imájára kántálja a válaszokat. A mihrab egy falbemélyedés, Mekka irányát jelzi, és úgy van kialakítva, hogy a legtöbb ember láthassa. A minbar egy magas pulpitus, ahonnan az imám mondja a pénteki imát. A lefüggönyözött karzat (hünkar mahfili) a szultán imahelyisége, ahol az esetleges merénylők elöl biztonságban tudott imádkozni.

A kürsü, amit a mecsetben láthatunk, az a trónus, amin az imám ül, és felolvassza a Koránból.

A Selimiye-dzsámi udvarán található egy bonyolult, átfúrt véséssel készült, 16 oldalú nyitott rituális tisztálkodást szolgáló kút. A dzsámi 4 karsú minaretje 84 méterre magasodik, és mind-egyiken három erkély van. A müezzin mahfili fából készült és még őrzí eredeti, 16. sz-i festett díszítését. Alatta kis kút található.

A muzulmán ember naponta öt alkalommal imádkozik. Sabah, Ögle, İkindi, Aksam, Yatsi az öt ima neve. Az ima időpontjai változóak, attól függ, hogy nyár vagy tél van.

Edirne valaha Drinápoly néven szerepelt a történelemben. A várost elhagyva a Gallipoli-félsziget irányába utaztunk tovább és este nyolc órára érkezünk a Márvány-tenger partjára Geliboluba. Rövid várakozás után autóbustól felszálltunk egy kompra és átkeltünk a Márvány-tenger csendesen fodrozódó vizén Ázsiába, Canakkaleba.

A szokásos bürokrácián átesve a szállodánkban elfogyaszthattuk a megérdemelt pazar vacsorát. A városban való esti sétán fedeztük fel a „trójai falovat” (ami műanyagból volt). Természetesen ez a „faló” csak a Trója című film díszlete volt.

Október 22-én délelőtt az első programunk Trója romvárosának megtekintése volt. A ma látható romok igen csak csalódást okoznak a kifinomult ízlésű ókor rajongóknak, így nem nyerték meg az Én tetszésem sem. A romok melletti kis múzeumban bepillantást nyerhettünk, hogy milyen lehetett a Priamosz kori Trója. A várhegyen kilenc különböző korból származó várost tártak fel a régészek. A mai romok jelentős részét a római kori város adja. A romok 80 %-a a mai napig a föld

Edirne: Selimiye-dzsámi

Trója romjai

Trója megtekintése után autóbusszunk az Égei-tengerpart vidékét követve az ősi Pergamon városához vitt minket. A fellegvárba felkapaszkodva (autóbusszal) megdöbbentő panoráma és kulturális környezet fogadott minket.

Phocaea valószínűleg i.e. 1000 körül népesült be és a Jón Liga tagja volt. I.e. 500 körül a phocéaiak híres tengerészek voltak, akik 50-evezős hajóikkal az Égei-tengeren és a Földközi-tengeren hajóztak. A város az I. Eumenész (i.e. 263-241) által alapított Pergamon-dinasztia alatt virágzott, és ez volt az ókori világ egyik oktatási központja. A dinasztia utolsó uralkodója III. Attalos volt, s mivel végrendeletében Rómára hagyta a királyságot, i.e. 133-ban, Pergamon lett Ázsia római provincia fővárosa. A várdomb maga a csoda. Itt található II. Hadriánus idején elkészült Trajánus temploma, mely romjaiban is lenyűgöző. Az 1870-ban kiásott és Berlinbe szállított Zeusz-oltár helye szintén itt állt. A Jelenések Könyvében mint a Sátán trónját említik. Az i.e. 3 évszázadban épült színházban 80 széksor található és mint egy 10000 ember fért el benne.

A Héróón Pergamon királyai tiszteletére emelt szentély volt. A könyvtár, melyben valamikor 200000 pergamentekercs volt az alexandriai könyvtárba került, mint Marcus Antonius ajándéka Kleopátrának i.e. 41-ben. A városfalak melyek 4 kilométer hosszúságban az egész várhegyet körbe kerítik, II. Eumenész építtette.

Az ókor kövei között sétálva megelevenedik előttem a történelem, s rácsodálkozom, hogy milyen építészeti bravúrral készítették a Trajanus templomot, micsoda remek akusztikája van Színháznak, micsoda technikai bravúr volt a város vízellátásának kialakítása a hegyekből a fellegvárba. Az Égei-tengerbe bukó nap fényénél hagytuk el Pergamont és érkeztünk meg Selcuk városába. A Selcukban elfogyasztott bőséges vacsora után fájo szívvel, de örömmel tértünk nyugovóra.

Október 23-án ragyogó reggelre ébredtünk, szállodai szobám ablakából kitekintve remek panoráma nyílt az Égei-tengerre.

Gyors élelem bevitel után irány Selcuk, ókori neve Ephesos, ahol az ókori világ hét csodája közül az Artemisz templom található. Illetve ami megmaradt belőle, ugyanis egy részét a mocsár

alátemetve várja, hogy a régészek ásója a felszínre hozza. A német születésű Heinrich Schliemann élete vágya teljesült, mikor megtalálta Homérosz Trójáját. Schliemannt nevezhetjük a régészet úttörőjének, de egyesek szerint kontár és gátlástalan fosztogató. 1870-ben kezdett ásni, mint lelkes Trója rajongó és 1873-ban rábukkant az un. „Priamosz kincsekre”. Az arany és ezüst ékszerek, melyeket kicsempészett Trójából azonban nem Priamosz király kincsei voltak, de e néven járta be hírük a világot. A gyűjtemény egy részét Berlin elestekor az oroszok ellopták és 1996-ban került elő az oroszországi Puskin Múzeumban.

Pergamon: Trajanus templom

nyelte el, másik részét, pedig a kereszténység... Ephesost i.e. 1000-ben alapították a görögök és hamarosan az anatóliai anyaistenő Cybele (Kübele) híveinek központja lett. A ma látható várost i.e. 4.sz.-ben Nagy Sándor utóda, Lüsizimakhosz alapította, de a rómaiak alatt vált a város meghatározó tényezővé az Égei-tenger partvidékén. Ahogy a kikötő elkezdett iszaposodni, úgy a város gazdasági élete is hanyatlott.

Ephesos fontos szerepet játszott a kereszténység elterjedésében. A korai egyház két alkalommal is fontos tanácskozást tartott itt, mégpedig i.sz. 431-ben és i.sz. 449-ben. A biblia szerint a megfeszített Jézus megkérte Keresztelő Szent Jánost, hogy gondoskodjon édesanyjáról, Szűz

Pergamon Színház

Kora keresztény sír Hierapoliszban

Máriáról. János Máriát magával hozta i.sz. 37-ben, aki élete utolsó napjait itt töltötte. Szűz Mária háza megtalálható Ephesostól 8 km-re, Meryemanában.

Természetesen a Meryemana Kultur Parkot is felkerestük és megtekintettük Szűz Mária lakóházát, ittunk a csodatévő forrásból. A ház mellett állandóan egyházi ének hallatszik, ottlétünkkor holland hívők énekeltek, imádkoztak.

Ephesos ókori városban 200000 laktak, a város egy hegynyeregben található. Az ókori város megtekintése előtt megnéztük az Artemisz templom maradványait, melyek a mai Selcuk város központjában állnak. Az Artemisz templom feletti hegyen egy bizánci korban épített erőd romjai meredeznek az ég felé, de itt található Szent János sírja és a fölé épített bazilika romjai is.

Ephesos bejárása fél napba telik, főleg, ha sok a

turista. Aki magányra vágyik, az ne ide jöjjön... A romváros az ókori építészet csodája! Főbb látnivalói, Herkules kapu amely, i.sz. 4. sz.-ból való, Hadrianus temploma, melyet Hadrianus tiszteletére emeltek i.sz. 123-ban, a Pion-hegy oldalába vájt színház, ahol 40000 ember élvezhette az előadásokat. Megjegyzendő, hogy ma is szinte tökéletes az akusztikája. A város gyöngyszeme a Celsus könyvtár, melyet i.sz. 114-117 között építtetett Gaius Julius Aquila consul. Nagyon finom kimunkálásúak a bejáratot díszítő Sophia, Arete, Ennonia és Episteme szobrok. Ephesost látni kell...!

A város megtekintése után, elindultunk Közép-Anatólia kopár fennsíkja irányába és a késő dél-

Hadrianus temploma

Celsus könyvtár

Hierapoliszt termálforrásai tették már az ókorban is kedvelt helyé. Ma Pamukkale néven váltak méltán világhíressé a fehér forrásvízi mészkőteraszok, melyet a helybeliek gyapot zsákoknak hívnak.

Hierapoliszt II. Eumenész pergamoni király alapította. A város i.e. 133-ban hódolt be Rómának, a pergamoni királyság többi városával együtt. Az i.sz. 60-ban bekövetkezett nagy földrengés után, i.sz. 196-215 között élte fénykorát. A város hanyatlása i.sz. 6. sz-ban következett be. A romváros nevezetessége az ókori fürdő, melyet ma is előszeretettel használnak a szálloda vendégek. A fürdőmedencékben római kori oszlopok és faragványok találhatóak. Ezen a történelmi levegőjű tájon szinte minden hegycsúcson található egy vár, az egész fennsík történelmi romokkal teli.

Pamukkalei gipsz teraszok

...az ominózus medence

utáni órákban érkezünk meg Pamukkaléba, ókori nevén Hierapolisba. Itt nem csak az ókori építészet remekeiben, de a természet lenyűgöző szépségeiben is megmártózhattunk, szó szerint. Először Hierapoliszt és a Ó Necropoliszt tekintettük meg. Egy hegyoldal, ahol több száz római kori, majd kora keresztény szarkofág található. Anatólia legnagyobb ókori sírkertjében 1200 sír áll. A Necropoliszban történő séta után, végig sétáltunk Hierapolisz főutcáján, megtekintettük a fürdőt, a színházat, s ha, időnk lett volna akkor Fülöp apostol templomát. Fülöp apostolt i.sz. 80-ban követték meg, majd keresztre feszítették. Sírja fölé templomot emeltek, amely romjaiban is háborzongatóan csodálatos...

Szállodai szobánk elfoglalása után, következett a szálloda medencéjében való megmártózás, melynek vize természetesen a Pamukkalei gipszteraszokról zuhogott a szálloda medencéjébe, persze tisztított változatban. A medencébe való relaxálás során úgy érezhettem volna magam, mind, ha az ókori Hierapoliszban pihentetem volna testem...

Érezhettem volna, ha a medencében a nimfákat kerülgettem volna és nem a hetven éves útitársaimat...No, de ez már egy másik történet.

Kép és szöveg: **Orbán Imre, MKE**

Túraterv

Április

Március 31-április 2. Kerékpártúra

Kulturális barangolás a Fertő-tó déli részén
Szombat: Nagycenk – Hidegség – Hegykő – Fertőszéplak – Sarród – Fertőd – Nagycenk (35 km)

Vasárnap: Nagycenk – Fertőboz – Fertőrákos – (Rust) – Nagycenk (32 km vagy 50 km).

Szállás: Nagycenk: Vakáció vendégház, vagy Hegykő: Kertész vendégház, 2.500-3.000 Ft/fő/éj

Látnivalók:

Nagycenk: Kastély (700 Ft), Kisvasúti skanzen
Fertőrákos: Kristálmúzeum, Kőfejtő (700 Ft)
Fertőboz: „Ecce Homo” szobor

Hidegség: Kör alakú kápolna, román kori falfestészet
Fertőszéplak: Széchenyi család egykori kastélya, Falumúzeum

Sarród: Kócsagvár

Fertőd: Esterházy kastély (1.000 Ft)

Utazás: szgk, pénteken 16 órakor indulunk

Túravezető: Horváth Márta

Információ: PKE, Vámos László, 20/922-2646

Jelentkezési határidő: március 15.

1. Budai-hegység

Libegővel a János-hegyre, majd Széchenyi-hegy – Ördögórom-gerinc – Farkasrét

Nagyszülők és unokák túrája

Költség: BKV + Libegő

Táv: 12 km, szint: 80 m

Túravezető: PKE, Szádeczky-Kardoss Géza,

1/290-3814 vagy 30/354-3935

1-2. Barlangolások I.

Aggteleki Cseppkőbarlang

A több részes programban a barlangok különleges világát ismerhetjük meg. Kedvcsinálónak talán a legismertebb és legszebbek egyikével kezdünk...

Jelentkezés és információ: KEE, Pásztori Zsolt
20/988-5220

8. „Szuperkupa”

Tájékoztatósi Túraversenyt

Információ és jelentkezés: KEE, Bóta Attila,

20/965-1432, palfiilona@chello.hu

Hajrá ösvénytaposó, együtt barangoló barátaim!

13-14. Bükki kék

Pereces – Varbó – Szentlélek – Bükkszentkészt (szállás) – Ilona-völgy – Pázsag erdész-báz – Stimecz-báz – Felsőtárkány – Eger

Táv: 70 km, szint: 800 m, menetidő: 48 óra

Találkozó: 5.00, MÁV pu.

Túravezető: KEE, Papp Zsolt, 70/339-2322, tizsa@freemail.hu

Jelentkezés a túra előtt legalább 3 héttel!

14-17. Szlovákia – Felvidék

Murányi-fennsík

Gyalogtúrák a Murányi-vár környékén, 1000-1200 m-es mészkőszirtek között

Szállás: a Murányi-vár alatti turistaházban, vagy Predná horán nyaralóházban.

Utazás: szgk., pénteken 15 órakor indulunk

Jelentkezés: PKE, Vámos László, 20/922-2646

Jelentkezési határidő: január 31.

15-17. Schneeberg – Rax – Schneetal gerinc keresztezés

Losenbeim – Edelweissbütte – Kaiserstein (2061) – Klosterwappen (2076) – Weichtalbus – Kaiserbrunn – Groser Höllental – Ottobaus – Karl Ludwighaus – Heukuppe (2007) – Gamsackerbütte – Lurgbauerbütte – Rinnboferbütte – Windberg (1903) – Schneetalpenbus – Altenberg

Időadatok: 9 óra, 10 óra illetve 8 óra

Szállás: sátorban, de szükség és pénztárca függvényében menedékházban is lehetséges

Jelentkezés: MKE, Orbán Imre, 70/942-4410

23. Források

Felsőtárkány – Stimecz báz – Vöröskő-forrás – Toldi bükk – Imókö-forrás – Feketelen – Tamás kútja

Táv: 20 km, szint: 600 m, menetidő: 8 óra

Találkozó: 6.50 Volán pu.

Túravezető: KEE, Köves Gyula, 20/326-4943

28-május 1. Erdély – Partium

Zilah – Meszes-hegység

Zilahi barátaink meghívására:

Négy napos túra az Erdélyi-szigetegységhez tartozó Meszes vonulatán. A hegység főgerincén húzódott valaha a Római Birodalom északkeleti határa. Itt található az „Erdély kapujának” is nevezett szoros, a Meszes-kapu

Szállás: saját sátorban, egy helyen fogunk táborozni, főzés bográcsban, belevalót hozni kell

Utazás: szgk. Zilahig, tovább gyalog, pénteken reggel indulunk megbeszélés alapján

Jelentkezés: PKE, Vámos László, 20/922-2646

Jelentkezési határidő: április 1.

A részletes programról később tájékoztató készül

29-május 1. Hoher Dachstein magashegyi túra

Parkoló – Dachsteinsüdwand – Tor – Windlegerscharte (2396) – Adamekbütte – Hoher Dachstein (2995) – Hunerscharte (2613) – parkoló – Pürgg – Gröbming – Admont – Mariazell – Mürzsteg – Neuberg – Mariasbütz

Időadatok: 7 óra és 8 óra

Szállás: bivak illetve sátorban

Kultúr program:

Gröbming, Pürgg, Admont, Mariazell, Mürzsteg, Neuberg, Mariasbütz helyiségek műemlékei Ausztria legszebb építészeti emlékei, rengeteg magyar vonatkozással

Jelentkezés: MKE, Orbán Imre, 70/942-4410

Május

7. Bükki köveken

Bányabegy – Három-kő – Tar-kő – Cserepekő – Ór-kő – Bél-kő – Bélapátfalva

Táv: 16 km, szint: 600 m, menetidő: 6 óra

Találkozás: 8.15, Volán pu.

Túrávezető: KEE, Pappné Kormos Zsuzsanna, 70/339-2325

13-14. Várak a Mátrában

Szombat: Mátrafüred – Muzsla – Sástó – Eremény-tető – Dezsővár – Kis-hegy – Dobogó – Mátrafüred – Benevár – Remetebérc – Sástó

Táv: 17 km, szint: 470 m, hét várat érintünk

Szállás, vacsora lehetőség a sástói kempingben 3-4 ágyas szobákban

Vasárnap: busszal Galyatetőre, majd onnan Galyatető – Galyavár – Orosz Mátyás-vára – Sebestyénvár – Mátraszentistván – Ágasvár – Óvár – Hasznosivár – Hasznos vá.

Táv: 19 km, szint: 320 m, ismét hét várat járunk be Bp. Keleti pu.-ra érkezés 20:00 körül

Jelentkezés: 3.600-Ft befizetésével

Túrávezető: PKE, Szádeczky-Kardoss Géza, 290-38-14 vagy 0630-35-439-35

13-21. Kárpát-Koszorú Nemzetközi

Túramozgalom

Gerinctúra a **Kelet- Beszkidekben**, a **Kárpát-Koszorú része**.

Útvonal: Vereckei-hágó – Pokol-bérc – Uzsoki-hágó – Kremenec-csúcs (szlovák – lengyel – ukrán hármashatár).

Jelentkezési határidő: április 9.

Jelentkezés: PKE, Vámos László, 20/922-2646

A részletes programról tájékoztató készül.

19-20. Barlangolások II.

Bükk barlangjai

Jelentkezés és információ:

KEE, Pásztori Zsolt, 20/988-5220

20. Kerékpáros kincskeresés I.

Eger – Guba-báz – útépítők emlékköve – Bélkő csúcs – Apátsági templom – Eger

Koordináták: N 48° 02,7340' – E 20° 22,9560'

Táv: 60 km

Indulás 9,00-kor a Tesco melletti MOL kúttól

Túrávezető: KEE, Bakos Csaba, 70/369-1592

20. „Bükki tanösvények” BÉLKŐ

Bélapátfalva – Apátsági templom – Bélkő – Órkő – Hegyeskő – Peskő-báz – Felsőtárkány

Táv: 16 km, szint: 700 m, menetidő: 7,5 óra

Találkozó: 7.00, MÁV pu.

Túrávezető: KEE, Köves Gyula, 20/326-4943

Június

2-5. Csíksomlyói búcsú (Erdély)

Jelentkezés és információ:

KEE, Köves Eszter (20/397-3377)

2-5. Dél-Dunántúli Kéktúra

Galambok – Kaposmérő közötti szakasz **sátorral**

Utazás: vonattal: pénteken **18:50-kor** a **Déli-pu.-ról** indulunk, **Zalakomárra 22:40-kor** érkezünk.

Útvonal:

Péntek: megérkezést követően rövid éjszakai séta az első táborhelyig, amely az *Ormánd-kastély* közelében lesz.

Szombat: a második nap *Mesztegyő* környékén keresünk táborhelyet. (26-27 km)

Vasárnap: az utolsó sátorhelyünk *Újvárfalva és Somogyvárd* között lesz. (22-23 km)

Hétfő: *Kaposmérőig* gyalogolunk (vagy rohanunk...), vonattal megyünk haza, kétszeri átszállással.

Kaposmérő: **16:40**, Bp. Déli-pu: **20:53** (gyors)

Jelentkezés: PKE, Vámos László, 20/922-2646

Jelentkezési határidő: május 27.

3-5. Pütkösdí túra a Tátrában

Bélai-Tátra gerinctúra, Febértavi csúcs

Szállás: 2 éjszaka a Zöldtavi menedékházban

Utazás: személygépkocsival, ill. egyénileg

Találkozó: szombaton délből Barlangligetben

Jelentkezés: Farkas Zsolt (20/324-2318),

email: zsoltfarkas69@citromail.hu

5-10. Észak-Velebit

Vezető: Somkúti Nándor

Jelentkezés: MKE, Orbán Imre, 70/942-4410

17. Kerékpáros kincskeresés II.

Eger – Mezőkövesd – Szentistván – Mezőkeresztes – Kács (várhegy) – Eger

Koordináták: N 47° 57,0840' – E 20° 36,8150'

Táv: 85 km

Indulás: 9,00-kor a Tesco melletti MOL kúttól

Túrávezető: KEE, Bakos Csaba, 70/369-1592

24-július 1.**Rockenbauer Pál Emléktúra I.**

Kőszeg és Szekszárd között

Egyéb részletek: Papp Zsolt túrávezető,

70/339-2325, tizsa@freemail.hu

Jelentkezés a túra előtt legalább 3 héttel!

Július**Június 30 – július 2.****Vízitúra a Szigetközben**

Vízi barangolás és „szűnyog etetés” a Duna szigetközi boltágain.

Vízre szállás: Dunakiliti v. Dunasziget közelében

Kenubérlés: kb. 2 700-3 000-Ft /fő, 2 napra, szállítással együtt: ha a négy személyes kenuban hárman ülnek, és minimum 12-15-en jelentkeznek.

Szállás: saját sátorban, főzés bogrács(ok)ban

Jelentkezési határidő: május 2, **csak annyi ke-
nut foglalunk, abányan (osztva bárommal)
eddig az időpontig jelentkeznek!**

8-16. Szandeci Beszkidék

Gyalogtúrák és evezés a *Poprád*, illetve a *Dunajec* folyók vadvízi szakaszain

Info: Király Gabriella (30/626-1493) 8-16. Szandeci Beszkidék

Gyalogtúrák és evezés a *Poprád*, illetve a *Dunajec* folyók vadvízi szakaszain

Info: Király Gabriella (30/626-1493)

14-16. Nyugati-Tátra

Szállás: 2 éjszaka Zierska menedékházban

Utazás: személygépkocsival

Találkozó: péntek este Szlovákiában

Jelentkezés: Farkas Zsolt (20/324-2318)

15. Kerékpáros kincskeresés (geocaching) III.

Eger – Recsk-munkatábor – Eger

Koordináták: N 47° 54,3470' – E 20° 05,3650'

Táv: 70 km

Indulás: 9,00-kor a Tesco melletti MOL kúttól

Túrávezető: Bakos Csaba (70/369-1592)

15-22. Rockenbauer Pál Emléktúra II.

Kőszeg és Szekszárd között

Egyéb részletek: Papp Zsolt túrávezető,

70/339-2325, tizsa@freemail.hu

Jelentkezés a túra előtt legalább 3 héttel!

13-23. Szlovénia – Júliai-Alpok

Magashegyi csillagtúrák, kanyontúrák, csúcsmászások és via ferráták a *Júliai-Alpokban*.

(Esetleg akinek van kedve: kipróbálhatja a vadvízi sportokat is az *Isonzón*.)

Szállás: 4-6 személyes apartmanokban a szomorú emlékü *Isonzó melletti* Trentában vagy Bovecben.

Utazás: személyautókkal (kb. 570 km)

Költség: előreláthatóan kb. **50 000-Ft/fő** a szállás, az utazás és az autók mozgása a helyszínen

Előzetes jelentkezés: február 4.

Jelentkezés: PKE, Vámos László, 20/922-2646

19-23. Kárpátalja

Túrák a Máramarosi Havasokban

Jelentkezés és információ: Köves Gyula,

20/326-4943, kovegy01@t-online.hu

28-aug 6. Alpok, Monte Rosa túra

Szállás: menedékházakban, aki gondolja költségek kímélés szempontjából sátrazhat is

Jó idő esetén a tervezett csúcsok: Piramide Vincent (4215 m), Signalkuppe (Gnifetti menedékház 4559 m), Zumstein-Sp. (4563 m), ha még belefér akkor: Nero (4321 m), Ludwigshöhe (4341 m), Parrot-Sp. (4436 m), Giordani (4046 m)

Utazás: személygépkocsival

Jelentkezés: Farkas Zsolt (20/324-2318)

Augusztus**2-6. EKE tábor Torockón****8-12. Tátra 2006**

Turisztikai tábor a Magas Tátrában

Jelentkezés és információ: Köves Gyula,

20/326-4943, kovegy01@t-online.hu

18-21. Ausztria – Rax

Klettersteig, és normál túrák az Alpok legkeletibb magashegyén, a *Rax-on*

Utazás: személyautókkal (kb. 320 km)

Szállás: turistaházban

Jelentkezés: PKE, Vámos László, 20/922-2646

18-szept 3. Erdély, Dél-Kárpátok

Jelentkezés: Farkas Zsolt (20/324-2318)

Programok :Déva vár, Vajdahunyad vár, Törzs vár (Drakula), Bogáti erdő megtekintése

Túra: Fogarasi havasok/Bilea tó, Moldoveanu csúcs

Csillagvirág

A képen látható növényhez hasonló kisgyermekként, Egerben a szüleim családi házának, rózsakertnek nevezett domboldali részén pillantottam meg először. Nálunk már akkoriban védettnek volt nyilvánítva, hiszen nem volt szabad leszedni és az élőhelyére is vigyáztunk. Jácintnak ismerem meg, de most már tudom, hogy a két zöld levelű, kék virágú növényke a négyféle tavaszi csillagvirágok közül a **nyugati csillagvirág** (*Scilla drunensis*) nevet kapta. Hazánkban főleg a Dél-Dunántúlon, az Északi-Középhegységben gyakori. Mivel az élet viharaiban az említett kert többszörösen gazdát cserélt, ha a közelben olyat akarok látni, ki kell mennem a Bükk-hegységbe. A fotó éppen a Peskő ház rendbetétele alkalmával tartott rövid pihenőm idején, a ház közelében, 2006. április közepén készült. Ahol nagyszámban, a pirosló hunyor társaságában virított.

Molnár V. Attila a Fajhasadás című írása (Élet és Tudomány 2001. április) szerint »a csillagvirágok a liliomfélék rokonságába tartozó növények, újabban többek között a gyöngyikékkal, a sármákkal és a jácinttal jácintfélék (*Hyacinthaceae*) néven külön családba sorolják őket. Lágyszárúak, fürtös virágzatban fejlődő virágaik magháza felső állású. Az apró termetű csillagvirágoknak öt faja ismeretes hazánkban, mind védett. Négyük nagyon hasonló, tavasszal nyíló növény, rendszerint üde erdőkben találkozhatunk velük. A márciusban-áprilisban nyíló „tavaszi csillagvirág”-okat sokáig nem különböztették meg egymástól, mindet egyetlen faj (*Scilla bifolia*) változatainak tekintették. A régebbi tudományos név kétlevelűt jelent, de ritkán előfordulnak többlevelű példányai is. A tavaszi csillagvirágból „kivált” fajokat nem könnyű megkülönböztetni, bár nem is reménytelen... Az ötödik faj számottevően különbözik a többitől, nyár végén és ősszel virágzik, élőhelyei a száraz gyepek.«

A kísérletező kedvű egriek, Új utakon elnevezéssel túrasorozatra hívta tagjait. Ez év március 19-én, a havas-tavaszban Bánya-hegy – Három-kő – Körös-lyuk – Ispán-hegy – Szilvássvár út vonalat jártuk végig. A kirándulás a télben kezdődött és helyenként méteres, fagyos hóban kellett utat törnünk magunknak. Majd Ispán-hegyről lement lucskos, nagyon csúszós, tavaszi időben haladtunk lefelé előbb az Istállóskői barlangba, majd Szalajka-völgyön keresztül Szilvássváradra. A 15 km hosszú útunk változatos vonalvezetésű, látványosságokban bővelkedő, a jó társasággal együtt kellemes volt. Tovább az új utakon!

Nagy Péter, KEE

Csoportunkat Bónusz György vezette

Havas-tavas

Körös-lyuk „lakói”

Három-kő tetejéről a Déli-Bükk vonulata